

Cylchlythyr Llywodraeth Cymru rhif:	WG 005/2020	Dyddiad cyhoeddi:	8 Ebrill 2020
--	--------------------	--------------------------	---------------

Statws:	Ar gyfer gweithredu
----------------	----------------------------

Teitl:	COVID-19 a'r Safonau Gofynnol Genedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir i blant hyd at 12 oed
---------------	---

A gyhoeddwyd gan:	
Nicola Edwards Dirprwy Gyfarwyddwr Is-adran Gofal Plant, Chwarae a Blynyddoedd Cynnar	
Gyfeirio at:	Anfonwch at:
Arolygiaeth Gofal Cymru Gofal Cymdeithasol Cymru SkillsActive Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol Cydgysylltwyr Gofal Plant Awdurdodau Lleol Cydgysylltwyr Chwarae Awdurdodau Lleol Timau Dechrau'n Deg Awdurdodau Lleol AWARE Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd Awdurdodau Lleol Consortiwm Gofal Plant CWLWM Chwarae Cymru	Yr holl wasanaethau gwarchod plant a gofal dydd cofrestredig a phartion eraill â buddiant

Crynodeb:

Cyhoeddir y Cylchlythyr hwn gyda chytundeb y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Dirprwy Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol. Gofynnwn i chi sicrhau bod y cynnwys yn cael ei ddosbarthu i'r holl bartïon sydd â buddiant cyn gynted â phosib.

Diben y Cylchlythyr hwn yw darparu canllawiau i'r sector gofal plant a gwaith chwarae yng Nghymru yng ngoleuni'r sefyllfa sydd ohoni gyda COVID-19. Mae'n egluro o dan ba amgylchiadau, ac yn ddarostyngedig i ba drefniadau, y bydd Llywodraeth Cymru yn caniatáu llacio rhai o'r gofynion yn y Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir [<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-06/safonau-gofynnol-cenedlaethol-ar-gyfer-gofal-plant-wedi-i-reoleiddio.pdf>].

Am ragor o wybodaeth cysylltwch â:

E-bost: TrafodGofalPlant@llyw.cymru

Gwefan: www.llyw.cymru

COVID-19 a'r Safonau Gofynnol Genedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir

Mae hwn yn gyfnod anarferol a heriol ac mae Gweinidogion Cymru yn hynod ddiolchgar am y ffordd adeiladol a chreadigol y mae pob rhan o'r sector gofal plant a gwaith chwarae, gan gynnwys arweinwyr awdurdodau lleol, sefydliadau ambarél a darparwyr gofal plant a gwaith chwarae, wedi ymateb i'r argyfwng hwn.

Rydych i gyd yn gwneud eich gorau i sicrhau bod lefel sylfaenol o ddarpariaeth ar gael i blant ein gweithwyr hanfodol ac i blant mewn categorïau penodol. Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn ystyried sut y gallai hithau helpu i gefnogi argaeledd darpariaethau hanfodol o dan yr amgylchiadau heriol hyn.

Gan gadw hyn mewn cof, mae Llywodraeth Cymru wedi penderfynu llacio **dros dro** rai o'r gofynion yn ei Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir [<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-06/safonau-gofynnol-cenedlaethol-ar-gyfer-gofal-plant-wedi-i-reoleiddio.pdf>]. Gobeithio y bydd y mesurau hyn yn helpu i fynd i'r afael â rhai o'r anawsterau uniongyrchol, gan hwyluso'r ddarpariaeth barhaus o ofal plant allweddol.

Bydd hyn yn gyfyngedig i ganllawiau gan Lywodraeth Cymru, fel y nodir yn y llythyr hwn, a bydd rhaid i bob achos gael ei gymeradwyo gan awdurdod lleol. Ni ddylai awdurdodau lleol gymeradwyo achosion oni bai fod y mesurau a gynigir gan y

darparwr gofal plant yn rhesymol ac yn gymesur â'r amgylchiadau lleol a'r angen i sicrhau darpariaeth gofal i blant gweithwyr hanfodol a phlant agored i niwed/plant sydd angen cymorth arbenigol, a hynny dim ond os na fydd y plentyn yn gallu cael gofal diogel gartref. Dyma ddolen at ddatganiad a wnaed gan y Gweinidog Addysg a'r Dirprwy Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ar 20 Mawrth:

Yn unol â chynghor gan Lywodraeth Cymru, ni ddylai lleoliadau gofal plant a gwaith chwarae fod ar agor ond i blant gweithwyr hanfodol a phlant agored i niwed/plant sydd angen cymorth arbenigol, a hynny dim ond os na fydd y plentyn yn gallu cael gofal diogel gartref. Dyma ddolen at ddatganiad a wnaed gan y Gweinidog Addysg a'r Dirprwy Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ar 20 Mawrth:

<https://llyw.cymru/datganiad-ysgrifenedig-meini-prawf-ar-gyfer-defnyddior-ddarpariaeth-barhaus-ar-gyfer-plant-syn>

Cyhoeddwyd rhagor o wybodaeth gan Lywodraeth Cymru o ran y diffiniad o weithwyr hanfodol ar 27 Mawrth a gellir dod o hyd i'r wybodaeth yma:

<https://llyw.cymru/gweithwyr-allweddol-hanfodol-y-coronafeirws>

Nes clywir yn wahanol, mae Gweinidogion Cymru wedi cytuno y gellir ystyried llacio dros dro yr agweddau a ganlyn ar y Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir:

Cymarebau staffio: Gellid llacio dros dro gymarebau oedolion: plant fel a ganlyn:

1. Safon 15.12 – Gofal dydd:

- llacio cymhareb y Safonau Gofynnol Cenedlaethol o un oedolyn i wyth plentyn 3-7 oed i un oedolyn i ddeg plentyn
- llacio cymhareb y Safonau Gofynnol Cenedlaethol o un oedolyn i ddeg plentyn 8-12 oed i ganiatáu i un oedolyn ofalu am hyd at 12 plentyn.

2. Safon 15.7 – Gwarchodwyr plant:

- llacio cymhareb y Safonau Gofynnol Cenedlaethol sy'n pennu na chaiff gwarchodwr plant ofalu am fwy na chwe phlentyn dan 8 oed er mwyn iddo gael gofalu am fwy na chwe phlentyn yn y grŵp oedran 5-7, ar yr amod nad oes mwy na 10 o blant i gyd o dan 12 oed. Noder nad oes unrhyw newid i'r gymhareb ar gyfer plant o dan 5 oed.

Rhaid cael cymeradwyaeth yr awdurdod lleol cyn gweithredu unrhyw lacio ar y gymhareb staffio, er mwyn sicrhau bod y newidiadau yn rhesymol ac yn gymesur, a bod modd darparu gofal rheolaidd yng ngoleuni'r amgylchiadau lleol, heb gyfaddawdu ar ddiogelwch a lles y plant y gofelir amdanynt.

Yn unol â'r cynghor gwyddonol ar ymbellhau cymdeithasol, ni ddylai unrhyw achos o lacio'r cymarebau staffio ganiatáu i unrhyw leoliad gofal plant ofalu am fwy o blant na'r nifer cytunedig o blant cofrestredig sydd ganddynt.

Safon 15.13 Staff ychwanegol mewn lleoliadau gofal dydd: Dylech chi a'ch awdurdod lleol gytuno ar y trefniadau hyn fesul achos, yn dibynnu ar yr

amgylchiadau penodol. Ceir llacio'r gofyniad na ddylid cynnwys y rheolwr wrth gyfrifo cymarebau oedolion: plant mewn lleoliad gofal dydd llawn sydd wedi'i gofrestru ar gyfer 20 neu fwy o blant, ar yr amod bod yr awdurdod lleol yn cymeradwyo hynny ymlaen llaw.

Dau aelod o staff ar ddyletswydd mewn lleoliadau gofal dydd: ar yr amod bod pob gofyniad arall o ran cymarebau staffio yn cael eu bodloni, ceir llacio'r gofyniad bod yna ddau aelod o staff ar ddyletswydd bob amser, ar ôl i'r awdurdod ystyried amgylchiadau penodol y lleoliad.

Cymwysterau staff: dylid edrych ar y gofynion cymwysterau mewn ffordd hyblyg a chymesur mewn perthynas ag aelodau o staff a fydd yn gweithio neu wirfoddoli mewn lleoliad gofal plant. Er enghraifft, gallai hyn olygu llacio'r safonau o ran y gyfran o staff gofal plant y mae'n rhaid iddynt fod â chymhwyster gofal plant cydnabyddedig, neu gellid derbyn hyfforddiant ar-lein mewn perthynas â chymwysterau cymorth cyntaf. Ym mhob achos, byddai'n rhaid i warchodwyr plant a'r sawl sy'n rheoli lleoliad neu ei ddirprwy gael cymwysterau yn unol â'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol. Hefyd, byddai rhaid i'r darparwr gofal plant cofrestredig a'r sawl sy'n rheoli fod yn hyderus ynghylch ansawdd a diogelwch y gofal a ddarperir yn eu lleoliad. Yn ogystal â hyn, byddai rhaid iddynt ystyried a yw personoliaeth a rhinweddau pob aelod o staff a gyflogir yn addas, pe byddai'r gofynion o ran cymwysterau'n cael eu llacio.

DBS: nid yw Llywodraeth Cymru yn llacio unrhyw un o'r rheolau sy'n gysylltiedig â'r gofyniad i ddarparwyr gofal plant gael gwiriad manylach gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) gan ein bod yn teimlo y byddai hynny yn peryglu diogelwch plant. Fodd bynnag, ystyrir bod llacio'r arferion cyfredol/cyffredin sy'n gysylltiedig â gwiriadau cofnodion troseddol manylach, fel y nodir isod, yn briodol o gofio'r angen i sicrhau darpariaeth gofal ddigonol ar gyfer plant gweithwyr hanfodol a phlant bregus.

Mae'n ofynnol, o dan Reoliadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010, i bob aelod o staff a gwirfoddolwr sy'n gweithio mewn lleoliadau gwarchod plant a gofal dydd fod â thystysgrif cofnod troseddol fanylach, gan gynnwys gwiriad yn erbyn y rhestr gwahardd plant. Yn ymarferol, mae unigolion naill ai wedi cael gwiriad DBS newydd wrth newid swydd neu wedi eu cofrestru â gwasanaeth diweddar y DBS, a gall cyflogwyr wirio hwnnw'n gyflym wrth i staff newid swyddi. Mae hyn yn rhoi sicrwydd i gyflogwyr ynghylch addasrwydd y staff y maent yn eu cyflogi.

Fodd bynnag, rydym mewn sefyllfa o argyfwng ar hyn o bryd ac efallai y bydd rhaid i unigolion cymwys a phrofiadol sy'n gweithio gyda phlant symud yn aml ac yn gyflym rhwng lleoliadau er mwyn sicrhau gofal ar gyfer plant agored i niwed a phlant gweithwyr hanfodol. Er mwyn mynd i'r afael â'r angen brys hwn, rydym wedi dod i'r casgliad y byddai'n briodol i staff gofal plant a gwaith chwarae, a nanis sydd wedi'u cymeradwyo dan Gynllun Cymeradwyo Gwirfoddol Gofal Plant yn y Cartref Llywodraeth Cymru, fedru symud rhwng lleoliadau os ydynt wedi cael gwiriad DBS dilys, hy gwiriad cofnod troseddol manylach, gan gynnwys gwiriad yn erbyn y rhestr gwahardd plant, o fewn y 3 blynedd ddiwethaf. Byddai'n rhaid i hyn gael ei brofi gan staff sydd am weithio mewn lleoliad gofal plant drwy ddangos eu tystysgrif DBS. Dylid parhau i gynnal gwiriadau diweddar ar gyfer y rheini sydd ar y system ddiweddar.

Mae'r camau hyn wedi cael eu trafod ag Arolygiaeth Gofal Cymru a chynrychiolwyr awdurdodau lleol. Hefyd, rydym wedi ceisio sicrhau cydbwysedd derbyniol rhwng rhoi'r hyblygrwydd i ddarparwyr addasu a pheidio â pheryglu diogelwch a llesiant y plant sy'n cael gofal.

Rhaid i ddarparwyr gofal gymryd pob **cam rhesymol** i gynnal pellter corfforol yn y gweithle yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru sydd ar gael yma: <https://llyw.cymru/cymryd-pob-cam-rhesymol-i-gynnal-pellter-corfforol-yn-y-gweithle>

Gofynnwn hefyd i bob darparwr gofal plant barhau i ystyried cyngor lechyd Cyhoeddus Cymru ynghylch golchi dwylo'n aml ac ymbellhau'n gymdeithasol. Efallai y bydd yn ddefnyddiol i awdurdodau lleol a darparwyr gofal plant edrych hefyd ar y canllawiau cyfredol sydd ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru mewn perthynas â gofal plant a'r Coronafeirws: <https://llyw.cymru/coronafeirws>

Cyn llacio unrhyw ofyniad, dylai pob darparwr roi gwybod i'w Awdurdod Lleol (drwy eu Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd neu eu cyswllt arferol yn y tîm gofal iechyd) am ei fwriad i weithredu unrhyw un neu ragor o'r mesurau a ddisgrifir yn y llythyr hwn.

Bydd rhaid i awdurdodau lleol gael eu bodloni bod y cynlluniau'n angenrheidiol ac yn gymesur â'r amgylchiadau.

Rhaid i Arolygiaeth Gofal Cymru, fel y rheoleiddiwr gwasanaethau gofal plant, gael gwybod am unrhyw newidiadau a wneir:

1. Rhaid i ddarparwyr ddefnyddio eu cyfrifon ar-lein i hysbysu Arolygiaeth Gofal Cymru am unrhyw newidiadau sy'n cael eu cytuno.
2. Rhaid i Awdurdodau Lleol hysbysu Arolygiaeth Gofal Cymru eu bod wedi cytuno i'r newidiadau.

Hefyd, dylai'r darparwr a'r awdurdod lleol adolygu'r trefniadau bob mis hyd nes y bydd rhaid glynu wrth y Safonau Gofynnol Cenedlaethol eto. Ni fydd y mesurau dros dro hyn yn gymwys pan fydd darpariaeth gofal plant a gwaith chwarae yn weithredol ar gapasiti llawn eto. Bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi cylchlythyr arall bryd hynny.

Cynghorir darparwyr sy'n gweithredu o dan amodau llacach y Safonau Gofynnol Cenedlaethol i **wirio dilysrwydd eu hyswiriant** gyda'u darparwr yswiriant gan y gallai fod yna oblygiadau i'r newidiadau.

Mae Deddf Coronafeirws y DU yn rhoi rhagor o bwerau i Weinidogion Cymru edrych yn fanwl ar rai o'r gofynion statudol eraill mewn perthynas â chofrestru a rheoleiddio gofal plant a'r dyletswyddau a roddir ar awdurdodau lleol.

Felly bydd Llywodraeth Cymru yn monitro'r sefyllfa yn ofalus iawn dros y dyddiau a'r wythnosau nesaf. Efallai y bydd rhaid darparu rhagor o ganllawiau ar fesurau ychwanegol y bydd angen eu cymryd yng ngoleuni COVID-19 wrth i'r sefyllfa barhau i ddatblygu.